

แรงจูงใจในการผลิต

การศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการผลิตของเกษตรกรผู้เช่า ในเขตที่ราบลุ่ม เชียงใหม่สามารถทำให้ทราบถึงเหตุผลในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ที่เกษตรกรผู้ เช่ายังขาดอยู่ อันนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตได้ การวิเคราะห์ถึงแรงจูงใจในการผลิตทำได้ โดยการเปรียบเทียบการใช้ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตทางการเกษตรของผู้เช่าและเจ้าของที่ คินผู้เป็นผู้ผลิต หากผู้เช่าใช้ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรของผู้เช่าและเจ้าของที่คินผู้เป็นผู้ ผลิต หากผู้เช่าใช้ปัจจัยการผลิตน้อยกว่าเจ้าของที่คินผู้เป็นผู้ผลิต ย่อมแสดงว่าการใช้ ปัจจัยการผลิตชนิดนั้นให้สูงขึ้น อาจเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นได้

ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

การศึกษานี้ได้แยกค่าใช้จ่ายต่อไร่ต่อไร่ค่านปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืช ค่าจ้างแรง งาน และค่าใช้จ่ายรวมซึ่งรวมทั้งค่าเช่าด้วยให้เป็นปัจจัยการผลิตทางการเกษตรเพื่อนำไป ใช้ศึกษาโดยละเอียด ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวน่าจะเป็นเครื่องชี้ถึงเทคนิคการผลิต ความสามารถในการจัดการนำเอาเทคนิคมาใช้ในการผลิต แต่ปัจจัยเหล่านี้มีค่าใช้จ่ายสูง ผู้ที่ลงทุนย่อมต้องแน่ใจถึงผลตอบแทนที่จะได้รับ ดังนั้นผู้ที่ไม่มีความมั่นคงหรือมีทุนจำกัด จะ ไม่กล้าลงทุนในปัจจัยข้างต้น การศึกษานี้จะนำไปสู่แรงจูงใจในการเพิ่มผลผลิตของกลุ่มผู้ เช่าและเจ้าของที่คินได้ โดยทำการทดสอบความสำคัญทางสถิติ (t-statistics) ของ ปัจจัยการผลิต ระหว่างผู้เป็นผู้เช่าและเจ้าของที่คินที่ทำการเกษตรเองในทุกระบบการเช่า และระบบการปลูกพืชทั้งสามระบบ สำหรับระบบการเช่า ที่ใช้ในการวิเคราะห์ในการศึกษา นี้ ได้ใช้ระบบการเช่าตลอดปีทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง ส่วนระบบการเช่าเฉพาะฤดูแล้งมิได้ นำมาทดสอบความสำคัญทางสถิติด้วย

แรงจูงใจการเพิ่มผลผลิตแต่ละระบบการเช่าที่ดิน

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเปรียบเทียบการใช้ปัจจัยการผลิตต่อไร่ของบึง ยากำจัดศัตรูพืช และค่าจ้างแรงงานของพืชทั้ง 3 กลุ่ม ระหว่างผู้เช่าและเจ้าของที่ดินแล้ว พบว่าแม้ว่าค่าเฉลี่ยของการใช้ปัจจัยการผลิต บึง ยากำจัดศัตรูพืช และค่าจ้างของผู้เช่าจะ สูงกว่าเจ้าของที่ดินในระบบข้าวคามด้วยพืชเศรษฐกิจที่ลงทุนสูง ข้าวคามด้วยพืชย่อย แต่ เมื่อทดสอบความสำคัญทางสถิติแล้ว ปัจจัยทุกตัวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 19) นั่น คือ การใช้ปัจจัยการผลิตต่อไร่ของบึง ยากำจัดศัตรูพืช และค่าจ้างแรงงานนั้นไม่มีความ แยกต่างในทุ ก กลุ่มพืช นั่นคือกลุ่มผู้เช่าได้มีการใช้ปัจจัยการผลิตเท่าเทียมกับกลุ่มเจ้า- ของที่ดิน เมื่อคาดหวังว่าจะได้รับรายได้ที่สูงขึ้นจากการเพิ่มผลผลิต อีกประการหนึ่งคือการ ที่ผู้เช่าและเจ้าของที่ดินมีการใช้ปัจจัยการผลิตไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากการมีระบบ ชลประทานเข้ามาในห้องที่ ทำให้การจัดการทางกรเกษตรจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีเกี่ยว กันทั้งหมดบ้าน

ผลการศึกษาได้สอดคล้องกับการศึกษาของนักเศรษฐศาสตร์รุ่นใหม่ ที่ได้ กล่าวไว้แล้วในบทที่ 1 ในส่วนของแนวความคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับการเช่าที่ดิน ที่มี ความ เห็นว่าผู้เช่าสามารถลงทุนในปัจจัยการผลิตได้เท่ากับผู้เป็นเจ้าของที่ดิน

ส่วนการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ยในการผลิตรวมต่อไร่ ซึ่งรวมทั้งค่าเช่าของ พืชทั้ง 3 ระบบการปลูกพืชระหว่างกลุ่มผู้เช่าและเจ้าของที่ดินนั้น พบว่าในระบบข้าวคามด้วย พืชเศรษฐกิจหลักที่ลงทุนค่า และข้าวคามด้วยพืชย่อย ค่าใช้จ่ยรวมในการผลิตรวมทั้งค่า เช่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99% (ตารางที่ 19) เนื่องจากผู้เช่ามีค่าใช้จ่ยในรูปของค่าเช่าที่ดินสูงนั่นเอง แต่ระบบข้าวคามด้วยพืช เศรษฐ- กิจที่ลงทุนสูง พบว่าค่าใช้จ่ยรวมไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นเพราะ ในระบบนี้ได้รวมเกษตรกรที่ ปลูกมันฝรั่งและกระเทียม ซึ่งมีค่าพันธุ์เป็นค่าใช้จ่ยที่สูงถึง

ร้อยละ 35-60 ของค่าใช้จ่ายรวม จึงทำให้ค่าใช้จ่ายรวมของระบบพีชสูง สัดส่วนของค่าเช่าที่เป็นเงินสดต่อค่าใช้จ่ายรวมจึงไม่สูงนักซึ่งเป็นผลให้ค่าใช้จ่ายรวมของกลุ่มผู้เช่าและเจ้าของที่ดินไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิตินั่นเอง

ในระบบข่าวคามด้วยพีช เศรษฐกิจที่ลงทุนสูงนี้ พบว่าเกษตรกรผู้เช่ามีค่าใช้จ่ายรวมที่แตกต่างกันตามระบบการเช่าที่ต่างกัน คือในระบบการเช่าแบบจ่ายค่าเช่าเป็นเงินสดตายตัวครั้งเดียวในหนึ่งปี (FXC1) หรือการเช่าแบบ "ซื้อล่วงหน้า" เกษตรกรผู้เช่ามีค่าใช้จ่ายรวมที่สูงกว่าระบบการเช่าแบบแบ่งผลผลิต (ระบบ SCHF SCHC และ FXPF) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๕ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95-99 (ตารางที่ 19) ซึ่งเมื่อตรวจสอบกลุ่มเกษตรกรในระบบพีชข่าวคามด้วยพีช เศรษฐกิจที่ลงทุนสูง ที่มีการเช่าเป็นเงินสดตายตัวครั้งเดียวในหนึ่งปี (FXC1) นี้ พบว่า พื้นที่ที่เช่าส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอสันทรายที่มีการเกษตรแบบเข้มข้น อีกทั้งเกษตรกรนิยมปลูกพืชที่ให้ผลตอบแทนสูง อันได้แก่ มันฝรั่งและกระเทียม แม้ว่าค่าพันธุ์มีราคาแพง ตลอดจนอัตราค่าเช่าอยู่ในระดับที่สูงกว่าระบบการเช่าอื่น จึงทำให้เป็นระบบการเช่าที่มีค่าใช้จ่ายเงินสดสูง อย่างไรก็ตามระบบนี้มีได้เป็นระบบที่กีดกันการลงทุนของเกษตรกรผู้เช่า เนื่องจากสามารถทราบถึงจำนวนค่าเช่าที่ต้องจ่ายไปก่อนมีการผลิต

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ซึ่งพบว่าการใช้ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตรวมของระบบการปลูกพืชข่าวคามด้วยพีช เศรษฐกิจที่ลงทุนสูง มีความแตกต่างจากทั้งระบบการปลูกพืชข่าวคามด้วยพีช เศรษฐกิจหลักที่ลงทุนต่ำ และข่าวคามด้วยพีชย่อยนั้น แสดงถึงเป้าหมายการผลิตของพืชแต่ละชนิดที่ต่างกัน ในระบบการปลูกพืชข่าวคามด้วยพีช เศรษฐกิจที่ลงทุนสูง มีลักษณะเป็นการทำการเกษตรเพื่อการค้า เกษตรกรมุ่งหวังกำไรจากการผลิต มีการเพาะปลูกพืชแบบเข้มข้น ทำให้มีการลงทุนในปัจจัยการผลิตทางการเกษตรต่าง ๆ สูง แม้ว่าจะมีความเสี่ยงมากกว่าระบบพีชอื่น ๆ ดังนั้น ผู้ที่มีเงินทุนดำเนินการน้อยทั้งยังเป็นผู้เช่าจึงไม่ต้องการทำการเพาะปลูกในระบบพีชข่าวคามด้วยพีช เศรษฐกิจที่ลงทุนสูงนี้ แต่จะตัดสินใจ

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของปัจจัยการผลิตทางการเกษตรต่อไร่ ระหว่างเจ้าของที่ดิน และผู้เช่า จำนวนกตตามระบบพืชและระบบการเช่า

ระบบพืช	ระบบการเช่า	ค่าใช้จ่าย ปัจจัยการผลิต	ผู้ถือครอง ที่ดิน	MEAN	SD	N	MIN	MAX
ข้าวคามด้วยระบบพืช เศรษฐกิจหลักที่ลงทุนต่ำ	รวมทุกระบบ	ปุ๋ย	OWNC	96.1	NS	56	11	364
	รวมทุกระบบ	ปุ๋ย	TENT	87.6				
ข้าวคามด้วยระบบพืช เศรษฐกิจหลักที่ลงทุนต่ำ	รวมทุกระบบ	ยากำจัดศัตรูพืช	OWNC	64.9	NS	62	9	200
	รวมทุกระบบ	ยากำจัดศัตรูพืช	TENT	66.0				
ข้าวคามด้วยระบบพืช เศรษฐกิจหลักที่ลงทุนต่ำ	รวมทุกระบบ	ค่าจ้าง	OWNC	235.8	NS	60	33	541
	รวมทุกระบบ	ค่าจ้าง	TENT	214.3				
ข้าวคามด้วยระบบพืช เศรษฐกิจหลักที่ลงทุนต่ำ	รวมทุกระบบ	ค่าใช้จ่ายรวม	OWNC	563.8	**	69	149	1,245
	รวมทุกระบบ	ค่าใช้จ่ายรวม	TENT	1,020.7				
ข้าวคามด้วยระบบพืช เศรษฐกิจที่ลงทุนสูง	รวมทุกระบบ	ปุ๋ย	OWNC	529.7	NS	20	0	2,240
	รวมทุกระบบ	ปุ๋ย	TENT	739.5				
ข้าวคามด้วยระบบพืช เศรษฐกิจที่ลงทุนสูง	รวมทุกระบบ	ยากำจัดศัตรูพืช	OWNC	172.6	NS	20	0	1,821
	รวมทุกระบบ	ยากำจัดศัตรูพืช	TENT	281.4				
ข้าวคามด้วยระบบพืช เศรษฐกิจที่ลงทุนสูง	รวมทุกระบบ	ค่าจ้าง	OWNC	479.5	NS	20	0	2,340
	รวมทุกระบบ	ค่าจ้าง	TENT	298.3				
ข้าวคามด้วยระบบพืช เศรษฐกิจที่ลงทุนสูง	รวมทุกระบบ	ค่าใช้จ่ายรวม	OWNC	1,563.0	NS	20	2,127	5,601
	รวมทุกระบบ	ค่าใช้จ่ายรวม	TENT	1,958.0				
ข้าวคามด้วยระบบพืช เศรษฐกิจที่ลงทุนสูง	รวมทุกระบบ	ค่าใช้จ่ายรวม	OWNC	1,563.0	NS	20	2,127	5,601
ข้าวคามด้วยระบบพืช เศรษฐกิจที่ลงทุนสูง	SCHF	ค่าใช้จ่ายรวม	TENT	1,470.0				
ข้าวคามด้วยระบบพืช เศรษฐกิจที่ลงทุนสูง	SCHC	ค่าใช้จ่ายรวม	TENT	1,613.0				
ข้าวคามด้วยระบบพืช เศรษฐกิจที่ลงทุนสูง	FXPF	ค่าใช้จ่ายรวม	TENT	1,310.0				
ข้าวคามด้วยระบบพืช เศรษฐกิจที่ลงทุนสูง	FXC1	ค่าใช้จ่ายรวม	TENT	2,944.0	NS	3	424	2,568
ข้าวคามด้วยพืชย่อย	รวมทุกระบบ	ปุ๋ย	OWNC	449.3				
ข้าวคามด้วยพืชย่อย	รวมทุกระบบ	ปุ๋ย	TENT	628.2				
ข้าวคามด้วยพืชย่อย	รวมทุกระบบ	ยากำจัดศัตรูพืช	OWNC	277.9				
ข้าวคามด้วยพืชย่อย	รวมทุกระบบ	ยากำจัดศัตรูพืช	TENT	355.5	NS	4	32	1,100
ข้าวคามด้วยพืชย่อย	รวมทุกระบบ	ค่าจ้าง	OWNC	312.7				
ข้าวคามด้วยพืชย่อย	รวมทุกระบบ	ค่าจ้าง	TENT	565.5	NS	4	275	1,207
ข้าวคามด้วยพืชย่อย	รวมทุกระบบ	ค่าใช้จ่ายรวม	OWNC	1,184.0				
ข้าวคามด้วยพืชย่อย	รวมทุกระบบ	ค่าใช้จ่ายรวม	TENT	2,214.0	**	8	590	2,110
ข้าวคามด้วยพืชย่อย	รวมทุกระบบ	ค่าใช้จ่ายรวม	TENT	2,214.0	**	4	1,410	3,117

หมายเหตุ OWNC คือ เจ้าของที่ดิน TENT คือ ผู้เช่า

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ใจทำการเพาะปลูกในระบบข้าวความด้วยพืชเศรษฐกิจหลักที่ลงทุนต่ำแทน ซึ่งเป็นระบบที่ลงทุนในปัจจุบันมีการผลิตน้อยกว่าและมีความเสี่ยงในผลตอบแทนน้อยกว่าเช่นกัน หรืออาจทำการเพาะปลูกในระบบพืชข้าวความด้วยพืชย่อย ซึ่งใช้เงินลงทุนสูงกว่าระบบพืชข้าวความด้วยพืชเศรษฐกิจหลักที่ลงทุนต่ำ แต่ค่ากว่าระบบพืชข้าวความด้วยพืชเศรษฐกิจที่ลงทุนสูง

เมื่อเป็นเช่นนี้เจ้าของที่ดินในบางท้องที่ เช่น อำเภอสนทราย ซึ่งเป็นพื้นที่ทำการเกษตรแบบเข้มข้นและมีศักยภาพในการพัฒนาการเกษตรสูง จึงพยายามนำผู้เช่าซึ่งมีเงินทุนมาลงทุนในที่ดินของตน เจ้าของที่ดินได้กำหนดให้อัตราค่าเช่าเป็นการจ่ายแบบเงินสดตายตัวก่อนมีการใช้ที่ดิน ทั้งนี้เพื่อลดความเสี่ยงของเจ้าของที่ดินเองและปล่อยภาระการลงทุนให้เป็นของผู้เช่า แต่ผู้เช่าก็ได้ยอมรับอัตราค่าเช่านี้ เพราะการศึกษาจากบทที่ผ่านมาพบว่าผู้เช่าได้รับผลตอบแทนมากกว่าเจ้าของที่ดิน ทั้งอัตราค่าเช่าดังกล่าวยังทำให้ผู้เช่ามีแรงจูงใจในการผลิตโดยใช้ปัจจัยการผลิตบางรายการเทียบเท่าหรือมากกว่าผู้เป็นผู้ทำการผลิตเอง

อีกประการหนึ่งในเขตอำเภอสนทรายนี้เป็นเขตที่ได้รับการส่งเสริม ให้มีการปลูกมันฝรั่งเป็นพืชหลักในฤดูแล้ง โดยได้รับการสนับสนุนทางด้านสินเชื่อการเกษตรทั้งในรูปแบบเงินสดและสิ่งของจากสถาบันการเงินของรัฐ คือ สหกรณ์การเกษตร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และกลุ่มเกษตรกรอำเภอสนทราย อีกทั้งการนำเข้าพันธุ์มันฝรั่งต้องผ่านสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งอำเภอสนทราย ดังนั้นเกษตรกรผู้ปลูกจึงต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ทางสถาบันการเงินวางไว้ นั่นคือ เกษตรกรได้รับสินเชื่อเป็นสิ่งของ (พันธุ์ บัญและยากำจัดศัตรูพืช) ในจำนวนที่เท่า ๆ กัน แม้กระทั่งสินเชื่อในรูปแบบเงินสด จึงทำให้เกษตรกรผู้เช่าและเจ้าของที่ดินผู้เป็นผู้ผลิตมีการใช้ปัจจัยการผลิตไม่แตกต่างกัน

สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบในเขตอำเภอสันทราย มีลักษณะการจัดการ
 ทางการเกษตรคล้ายคลึงกับเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง นั่นคือ เกษตรกรได้รับการสนับสนุนทาง
 ด้านสินเชื่อเช่นเดียวกัน แต่เป็นสินเชื่อจากเจ้าของโรงพยาบาลเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะ
 การให้สินเชื่อนี้เป็นไปในรูปของการให้ยืมปัจจัยการผลิตทางการเกษตร โดยเจ้าของโรง-
 บรมจัดหาปัจจัยการผลิตไว้ให้ทุกอย่าง แล้วต้องชำระคืนโดยหักจากผลคอบแทนที่ได้รับ ซึ่ง
 เกษตรกรผู้ปลูกจำเป็นต้องรับสินเชื่อและขายผลผลิต ให้แก่เจ้าของโรงพยาบาลแต่เพียงผู้เดียว
 เท่านั้น ลักษณะการจัดการฟาร์มเช่นนี้จึงเป็นอีกลักษณะหนึ่งที่ทำให้การใช้ปัจจัยการผลิตไม่มี
 ความแตกต่างกันระหว่างผู้เป็นผู้เช่าและเจ้าของที่ดินผู้เป็นผู้ผลิต

ระบบการเช่าซึ่งเป็นที่น่าสนใจและกำลังทวีความสำคัญในเขตที่ราบลุ่มเชียงใหม่-
 ใหม่นี้ คือ ระบบการ "ซื้อล่วงหน้า เฉพาะฤดูปลูก" จากการสัมภาษณ์เกษตรกรพบว่า ระบบ
 การเช่านี้ได้เปลี่ยนแปลงมาจากระบบซื้อล่วงหน้าตลอดปี โดยเริ่มที่อำเภอสันทราย มีการ
 เปลี่ยนแปลงระบบการปลูกพืชจากพืชที่ให้ผลคอบแทนค่า เป็นพืชเศรษฐกิจที่ให้ผลคอบแทนสูง
 ซึ่งได้แก่ มันฝรั่ง มะเขือเทศ แต่การเพาะปลูกทำได้ในพื้นที่จำกัด เพราะต้องใช้แรงงาน
 และต้นทุนการผลิตสูง ดังนั้นเจ้าของที่ดินจึงไม่อาจทำการเกษตรในที่ดินของตนเองได้ครบ
 ถ้วนทุกแปลง จึงต้องอาศัยการให้เช่าที่ดินในการปลูกพืชฤดูปลูก และเก็บค่าเช่าเป็นเงินสด
 ก่อนการใช้ที่ดิน ซึ่งระบบเช่านี้เป็นไปตามหลักอุปสงค์และอุปทานของผลผลิตและที่ดิน และ
 เจ้าของที่ดินมีแนวโน้มที่จะนำระบบการเช่านี้ ไปใช้กับระบบการปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีการลง
 ทุนสูงด้วย